

Teismo praktikos rinkinys

BENDROJO TEISMO (dešimtoji išplėstinė kolegija) SPRENDIMAS

2021 m. balandžio 14 d.*

„Valstybės pagalba – Danijos oro transporto rinka – Pagalba, kurią Danija suteikė oro transporto bendrovei dėl COVID-19 pandemijos – Garantija – Sprendimas nereikšti prieštaravimų – Įsipareigojimai, kurių įvykdymas siejamas su pagalbos suderinamumu su vidaus rinka – Pagalba, skirta atitaisyti ypatingo įvykio padarytai žalai – Įsisteigimo laisvė – Laisvė teikti paslaugas – Vienodas požiūris – Pareiga motyvuoti“

Byloje T-378/20

Ryanair DAC, įsteigta Sordse (Airija), atstovaujama advokatų E. Vahida, F.-C. Laprévotte, S. Rating, I.-G. Metaxas-Maranghidis ir V. Blanc,

ieškovė,

prieš

Europos Komisiją, atstovaujamą F. Tomat, L. Flynn ir S. Noë,

atsakovę,

palaikomą

Danijos Karalystės, atstovaujamos J. Nymann-Lindgren ir M. Søndahl Wolff, padedamų advokato R. Holdgaard,

Prancūzijos Respublikos, atstovaujamos E. de Moustier ir P. Dodeller,

ir

SAS AB, įsteigtos Stokholme (Švedija), atstovaujamos advokato F. Sjövall,

įstojusių į bylą šalių,

dėl SESV 263 straipsniu grindžiamo prašymo panaikinti 2020 m. balandžio 15 d. Komisijos sprendimą C(2020) 2416 *final* dėl valstybės pagalbos SA.56795 (2020/N) – Danija – Žalos, kurią SAS patyrė dėl COVID-19 pandemijos, kompensavimas

BENDRASIS TEISMAS (dešimtoji išplėstinė kolegija),

kuri sudaro pirmininkas M. van der Woude, teisėjai A. Kornezov, E. Buttigieg, K. Kowalik-Bańczyk (pranešėja) ir G. Hesse,

* Proceso kalba: anglų.

posėdžio sekretorė E. Artemiou, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2020 m. lapkričio 27 d. posėdžiui,

priima šį

Sprendimą

Ginčo aplinkybės

- 1 2020 m. balandžio 10 d. Danijos Karalystė, vadovaudamasi SESV 108 straipsnio 3 dalimi, pranešė Europos Komisijai apie pagalbos priemonę (toliau – nagrinėjama priemonė) – SAS AB suteiktą garantiją atnaujinamajai kredito linijai, kurios maksimalus dydis – 1,5 mlrd. Švedijos kronų (SEK). Šia priemone siekiama iš dalies kompensuoti SAS žalą, patirtą dėl jos skrydžių atšaukimo ar jų tvarkaraščio pakeitimo nustačius kelionių apribojimus dėl COVID-19 pandemijos.
- 2 2020 m. balandžio 15 d. Komisija priėmė Sprendimą C(2020) 2416 *final* dėl valstybės pagalbos SA.56795 (2020/N) – Danija – Žalos, kurią SAS patyrė dėl COVID-19 pandemijos, kompensavimas (toliau – ginčijamas sprendimas) ir jame konstatavo, kad nagrinėjama priemonė, viena vertus, yra valstybės pagalba, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, ir, kita vertus, yra suderinama su vidaus rinka remiantis SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktu.

Procesas ir šalių reikalavimai

- 3 2020 m. birželio 19 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo šį *Ryanair DAC* ieškinį.
- 4 Aktu, kurį Bendrojo Teismo kanceliarija gavo tą pačią dieną, ieškovė paprašė, kad ieškinys būtų nagrinėjamas taikant pagreitintą procedūrą pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamento 151 ir 152 straipsnius. 2020 m. liepos 15 d. sprendimu Bendrasis Teismas (dešimtoji kolegija) patenkino prašymą taikyti pagreitintą bylos nagrinėjimo procedūrą.
- 5 Dešimtosios kolegijos siūlymu Bendrasis Teismas, vadovaudamasis Procedūros reglamento 28 straipsniu, nusprendė perduoti bylą nagrinėti išplėstinei kolegijai.
- 6 2020 m. liepos 29 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo Komisijos atsiliepimą į ieškinį.
- 7 2020 m. rugpjūčio 12 d. ieškovė, vadovaudamasi Procedūros reglamento 106 straipsnio 2 dalimi, pateikė motyvuotą prašymą surengti teismo posėdį.
- 8 Aktais, kuriuos Bendrojo Teismo kanceliarija gavo atitinkamai 2020 m. rugpjūčio 31 d. bei 2020 m. rugsėjo 4 ir 21 d., Danijos Karalystė, SAS ir Prancūzijos Respublika paprašė leisti įstoti į šią bylą palaikyti Komisijos reikalavimų. Aktais, kuriuos Bendrojo Teismo kanceliarija gavo atitinkamai 2020 m. rugsėjo 8, 15 ir 30 d., ieškovė, remdamasi Procedūros reglamento 144 straipsnio 7 dalimi, paprašė, kad tam tikri ieškinyje pateikti duomenys ir jo sutrumpinta versija nebūtų perduoti Danijos Karalystei, SAS ir Prancūzijos Respublikai.
- 9 Atitinkamai 2020 m. rugsėjo 17 d. ir spalio 7 d. nutartimis Bendrojo Teismo dešimtosios išplėstinės kolegijos pirmininkas leido Danijos Karalystei, Prancūzijos Respublikai ir SAS įstoti į bylą ir nusprendė laikinai perduoti joms tik ieškovės pateiktas nekonfidencialias ieškinio ir sutrumpinto ieškinio versijas, laukdamas galimų Danijos Karalystės, Prancūzijos Respublikos ir SAS pastabų dėl prašymo užtikrinti konfidencialumą.

- 10 2020 m. spalio 7 d. taikant proceso organizavimo priemones Danijos Karalystei, Prancūzijos Respublikai ir SAS buvo leista pateikti įstojimo į bylą paaiškinimus pagal Procedūros reglamento 154 straipsnio 3 dalį.
- 11 Ieškovė Bendrojo Teismo prašo:
- panaikinti ginčijamą sprendimą,
  - priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.
- 12 Komisija ir SAS Bendrojo Teismo prašo:
- atmesti ieškinį,
  - priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.
- 13 Prancūzijos Respublika ir Danijos Karalystė Bendrojo Teismo prašo atmesti ieškinį.

Dėl teisės

- 14 Reikia priminti, kad Europos Sąjungos teismas, atsižvelgdamas į kiekvienos bylos aplinkybes, turi teisę įvertinti, ar gero teisingumo vykdymo sumetimais gali pateisinti ieškinio atmetimą dėl su esme susijusių priežasčių, prieš tai neišnagrinėjęs jo priimtimumo klausimo (šiuo klausimu žr. 2002 m. vasario 26 d. Sprendimo *Taryba / Boehringer*, C-23/00 P, EU:C:2002:118, 51 ir 52 punktus ir 2016 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *Trajektna luka Split / Komisija*, T-57/15, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:470, 84 punktą). Todėl, visų pirma atsižvelgiant į argumentus, kuriais remiantis buvo nuspręsta šią bylą nagrinėti taikant pagreitintą procedūrą, ir į tai, koks svarbus tiek ieškovei, tiek Komisijai ir Danijos Karalystei yra greitas atsakymas dėl esmės, pirmiausia reikia išnagrinėti ieškinio pagrįstumą, prieš tai nepriėmus sprendimo dėl jo priimtimumo.
- 15 Grįsdama ieškinį ieškovė nurodo penkis pagrindus, grindžiamus tuo, kad, pirma, Komisija pažeidė reikalavimą, pagal kurį pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą teikiama pagalba nėra skirta vieno nukentėjusio asmens patirtai žalai atitaisyti; antra, Komisija klaidingai nusprendė, kad nagrinėjama priemonė yra proporcinga atsižvelgiant į žalą, kurią SAS sukėlė COVID-19 pandemija; trečia, Komisija pažeidė įvairias nuostatas, susijusias su Sąjungos vidaus oro susisiekimo liberalizavimu; ketvirta, Komisija pažeidė jos procesines teises, kai, nepaisydama didelių sunkumų, atsisakė pradėti oficialią tyrimo procedūrą ir, penkta, Komisija pažeidė SESV 296 straipsnio antrą pastraipą.

Dėl pirmojo pagrindo, grindžiamo tuo, kad Komisija pažeidė reikalavimą, pagal kurį pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą teikiama pagalba nėra skirta vieno nukentėjusio asmens patirtai žalai atitaisyti

- 16 Ieškovė tvirtina, kad ypatingi įvykiai, kaip jie suprantami pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą, iš esmės daro poveikį visiems regionams arba sektoriams ar net visai ekonomikai. Taigi šia nuostata siekiama atlyginti visų nuo šių įvykių nukentėjusių asmenų, o ne tik kai kurių iš jų patirtą žalą.
- 17 Komisija, Danijos Karalystė, Prancūzijos Respublika ir SAS ginčija ieškovės argumentus.
- 18 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą su vidaus rinka suderinama pagalba, skirta gaivalinių nelaimių ar kitų ypatingų įvykių padarytai žalai atitaisyti.

- 19 Nagrinėjamu atveju ieškovė neginčija ginčijamame sprendime Komisijos pateikto vertinimo, pagal kurį COVID-19 pandemija turi būti laikoma „ypatingu įvykiu“, kaip jis suprantamas pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą. Be to, iš ginčijamo sprendimo matyti, kad dėl COVID-19 pandemijos nutrūko didžioji dalis keleivių susisiekimo oro transportu, be kita ko, atsižvelgiant į tai, kad kelios Sąjungos valstybės narės, įskaitant Daniją, buvo uždariusios sienas.
- 20 Darytina išvada, jog ieškovė teisingai teigia, kad SAS nėra vienintelė įmonė ar vienintelė oro transporto bendrovė, kurią paveikė nagrinėjamas ypatingas įvykis.
- 21 Vis dėlto, kaip atsiliepime į ieškinį teisingai teigia Komisija, nėra jokio įpareigojimo valstybėms narėms suteikti pagalbą ypatingo įvykio padarytai žalai atitaisyti, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą.
- 22 Kalbant konkrečiai, viena vertus, nors SESV 108 straipsnio 3 dalyje valstybės narės įpareigojamos pranešti Komisijai apie savo valstybės pagalbos projektus iki jų įgyvendinimo, joje jos neįpareigojamos suteikti pagalbos (2018 m. gegužės 30 d. Nutarties *Yanchev*, C-481/17, nepaskelbta Rink., EU:C:2018:352, 22 punktas).
- 23 Kita vertus, pagalba gali būti skirta ypatingo įvykio padarytai žalai atitaisyti pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą, nepaisant to, kad ja nėra atlyginama visa ši žala.
- 24 Taigi nei iš SESV 108 straipsnio 3 dalies, nei iš SESV 107 straipsnio 2 dalies b punkto nematyti, kad valstybės narės būtų įpareigosotos atitaisyti visą ypatingo atvejo padarytą žalą, todėl jos taip pat neprivalo suteikti pagalbos visiems šią žalą patyrusiems asmenims.
- 25 Tokiomis aplinkybėmis ieškovė nepagrįstai tvirtina, jog Komisija padarė teisės klaidą vien dėl to, kad nagrinėjama priemonė nebuvo suteikta visiems asmenims, kurie patyrė žalos dėl COVID-19 pandemijos.
- 26 Vadinas, ieškovės nurodytas pirmasis pagrindas turi būti atmestas.

Dėl antrojo pagrindo, grindžiamo tuo, jog Komisija klaidingai nusprendė, kad nagrinėjama priemonė yra proporcinga atsižvelgiant į žalą, kurią SAS sukėlė COVID-19 pandemija

- 27 Ieškovė tvirtina, kad Komisija pažeidė SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą, nes leido prireikus skirti pernelyg didelę kompensaciją už SAS patirtą žalą.
- 28 Komisija, Danijos Karalystė, Prancūzijos Respublika ir SAS ginčija ieškovės argumentus.
- 29 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, kalbant apie SESV 107 straipsnio 1 dalyje įtvirtinto bendrojo valstybės pagalbos nesuderinamumo su vidaus rinka principo išimtį, SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktas turi būti aiškinamas siaurai. Todėl pagal šią nuostatą galima kompensuoti tik tuos ekonominius nuostolius, kuriuos tiesiogiai sukėlė gaivalinės nelaimės ar kiti ypatingi įvykiai (2006 m. vasario 23 d. Sprendimo *Atzeni ir kt.*, C-346/03 ir C-529/03, EU:C:2006:130, 79 punktas).
- 30 Darytina išvada, kad pagalba, kuri gali būti didesnė už jos gavėjų patirtus nuostolius, nepatenka į SESV 107 straipsnio 2 dalies b punkto taikymo sritį (šiuo klausimu žr. 2004 m. lapkričio 11 d. Sprendimo *Ispanija / Komisija*, C-73/03, nepaskelbtas Rink., EU:C:2004:711, 40 ir 41 punktas).
- 31 Ginčijamame sprendime Komisija konstatavo, kad nagrinėjama priemonė siekiama iš dalies atlyginti SAS žalą, patirtą dėl jos skrydžių atšaukimo ar jų tvarkaraščio pakeitimo nustačius kelionių apribojimus dėl COVID-19 pandemijos. Nors Komisija nurodė, kad priimant šį sprendimą SAS patirtos žalos mastas dar nebuvo žinomas, ji pažymėjo, jog tai yra „pridėtinės vertės praradimas“, kuri

sudaro laikotarpio nuo 2019 m. kovo mėn. iki 2020 m. vasario mėn. pajamų ir laikotarpio nuo 2020 m. kovo mėn. iki 2021 m. vasario mėn. pajamų skirtumas, iš kurio buvo atimtos, viena vertus, išvengtos kintamosios sąnaudos, apskaičiuotos remiantis sąnaudomis, patirtomis nuo 2019 m. kovo mėn. iki 2020 m. vasario mėn., ir, kita vertus, pelno marža, susijusi su pajamų praradimu. Žalos dydis buvo preliminariai įvertintas atsižvelgiant į tai, kad laikotarpiu nuo 2020 m. kovo mėn. iki 2021 m. vasario mėn. oro eismas sumažėjo 50–60 %, palyginti su laikotarpiu nuo 2019 m. kovo mėn. iki 2020 m. vasario mėn., ir sudarė 5–15 mlrd. SEK.

- 32 Tokiomis aplinkybėmis Komisija konstatavo, kad net ir tuo atveju, jei nagrinėjama priemone suteiktos pagalbos suma atitiktų garantuojamą sumą, t. y. 1,5 mlrd. SEK, ši suma būtų mažesnė už SAS patirtą žalą. Be to, ji pažymėjo, kad Danijos Karalystė įsipareigojo ne vėliau kaip 2021 m. birželio 30 d. atlikti SAS faktiškai patirtos žalos *ex post* vertinimą ir pareikalauti grąžinti gautą pagalbą, kiek ji viršys minėtą žalą, atsižvelgiant į visą pagalbą, kuri gali būti suteikta SAS dėl COVID-19 pandemijos, įskaitant užsienio valstybių, be kita ko, Norvegijos, valdžios institucijų suteiktą pagalbą.
- 33 Pirmiausia ieškovė, viena vertus, tvirtina, kad ginčijamame sprendime pateiktas SAS patirtos žalos apskaičiavimo metodas nėra pakankamai tikslus ir jį taikant negalima teisingai įvertinti šios įmonės patirtos žalos. Ji teigia, kad tokiomis aplinkybėmis Komisija padarė teisės klaidą ir vertinimo klaidą.
- 34 Kita vertus, ieškovė tvirtina, kad Komisija turėjo atsižvelgti į kitų oro transporto bendrovių Danijoje patirtą žalą.
- 35 Pirma, kalbant apie SAS patirtos žalos įvertinimą, pažymėtina, jog iš šio sprendimo 31 punkto matyti, kad ginčijamame sprendime Komisija nustatė aspektus, į kuriuos reikia atsižvelgti siekiant kiekybiškai įvertinti žalą, t. y. prarastas pajamas, išvengtas kintamąsias sąnaudas ir pelno maržos koregavimą, taip pat laikotarpį, per kurį ši žala galėjo atsirasti. Be to, ji pabrėžė, kad pajamų praradimas turi būti nustatomas atsižvelgiant į visas SAS pajamas, o ne tik į pajamas, gautas iš keleivių vežimo oro transportu, ir pateikė nebaigtinį SAS patirtų išlaidų sąrašą. Be to, kaip matyti iš ginčijamo sprendimo 34–37 punktų, Komisija atkreipė dėmesį į Danijos valdžios institucijų įsipareigojimą, viena vertus, atlikti išsamų ir konkretų SAS patirtos žalos ir galiausiai jos gautos pagalbos sumos *ex post* kiekybinį vertinimą ir, kita vertus, užtikrinti, kad SAS grąžintų galimą pernelyg didelę minėtos žalos kompensaciją.
- 36 Taigi reikia konstatuoti, kad, atsižvelgiant į nagrinėjamo atvejo aplinkybes, kurioms būdingas ypatingas įvykis, kaip jis suprantamas pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą ir koks yra COVID-19 pandemija, jo kintamąjį pobūdį ir neišvengiamai į ateitį orientuotą padarytos žalos ir galiausiai suteiktos pagalbos sumos kiekybinio įvertinimo pobūdį, ginčijamame sprendime Komisija pateikė pakankamai tikslų apskaičiavimo metodą SAS patirtai žalai įvertinti.
- 37 Be to, reikia konstatuoti, jog ieškovė nepateikia jokių įrodymų, patvirtinančių, kad, taikant apskaičiavimo metodą, kaip antai apibrėžtą ginčijamame sprendime, būtų galima išmokėti valstybės pagalbą, kuri būtų didesnė už SAS realiai patirtą žalą. Šiuo aspektu ieškovės nurodyta aplinkybė, kad dokumente „Pagalba gaivalinių nelaimių padarytai žalai atitaisyti. SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktas. Valstybių narių veiksmų kontrolinis sąrašas“ valstybių narių prašoma pateikti „išsamią programą, kurioje nustatytas žalos apskaičiavimo metodas“, jeigu toks metodas jau nustatytas atitinkamos valstybės narės nacionalinėje teisėje, neįrodo, kad ginčijamame sprendime apibrėžtas apskaičiavimo metodas yra nepakankamai tikslus siekiant taikyti SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą.
- 38 Šiomis aplinkybėmis, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia konstatuoti, kad Komisija nepadarė teisės klaidos ar vertinimo klaidos, kiek tai susiję su SAS patirtos žalos įvertinimu.

- 39 Antra, dėl kitų oro transporto bendrovių Danijoje patirtos žalos ieškove, remdamasi nurodant pirmąjį ieškinio pagrindą pateiktais argumentais, teigia, kad Komisija turėjo atsižvelgti į visus dėl SESV 107 straipsnio 2 dalies b punkte nurodyto nagrinėjamo ypatingo įvykio nukentėjusius asmenis. Tačiau reikia priminti, kad, kaip minėta šio sprendimo 24 punkte, valstybės narės neprivalo suteikti pagalbos visiems asmenims, kurie patyrė žalos dėl tokio ypatingo įvykio. Todėl, priešingai, nei teigia ieškove, pagalbos suteikimas tik SAS nepriklausė nuo to, ar Komisija įrodė, kad dėl šio įvykio padaryta žala paveikė tik šią įmonę.
- 40 Be to, ieškove tvirtina, kad Komisija iki 2021 m. kovo mėn. negali patikrinti nagrinėjamos priemonės proporcingumo. Ji teigia, kad SAS gavo visą pagalbą beveik iš karto po ginčijamo sprendimo priėmimo, o SAS patirta žala atsirado tik laipsniškai iki 2021 m. kovo mėn., ir kad šios žalos dydis lieka hipotetinis, be kita ko, atsižvelgiant į tai, kad nėra žalos apskaičiavimo metodo.
- 41 Šiuo klausimu, pirma, reikia pažymėti, kad nagrinėjama priemonė yra garantija atnaujinamajai kredito linijai. Darytina išvada, kad didžiausia pagalbos suma, t. y. 1,5 mlrd. SEK garantuota suma, bus išmokėta tik tuo atveju, jei SAS negalės grąžinti visų jai paskolintų sumų. Ieškove nepateikia jokių įrodymų, patvirtinančių, kad tuo metu, kai buvo priimtas ginčijamas sprendimas, Komisija turėjo žinoti, jog SAS neišvengiamai negalės grąžinti tų sumų.
- 42 Darytina išvada, kad, kaip, beje, matyti iš Komisijos pranešimo dėl [SESV 107] ir [108] straipsnių taikymo garantijomis suteikiamai valstybės pagalbai (OL C 155, 2008, p. 10), SAS suteiktos pagalbos suma iš tikrųjų atitinka palūkanų normos, kuri jai taikoma esant nagrinėjamai priemonei ar jos nesant, skirtumą ginčijamo sprendimo priėmimo dieną.
- 43 Komisija nustatė, kad, nesant nagrinėjamos priemonės, didžiausia palūkanų norma būtų 10,26 %, ir ieškove to neginčijo. Todėl SAS suteikta pagalba pirmaisiais metais negali viršyti 153,9 mln. SEK, iš kurių taip pat reikia atimti šios priemonės kainą, kuri, remiantis ginčijamu sprendimu, yra bent 15 mln. SEK per metus, taip pat SAS suderėtą palūkanų normą atsižvelgiant į tos priemonės patvirtinimą.
- 44 Darytina išvada, jog ieškove nepagrįstai tvirtina, kad SAS gali gauti visą pagalbą nuo ginčijamo sprendimo priėmimo dienos.
- 45 Antra, Komisija bet kuriuo atveju konstatavo, kad SAS patirta žala, įvertinta bent 5 mlrd. SEK suma, yra didesnė už nagrinėjama priemone garantuojamą sumą, t. y. 1,5 mlrd. SEK. Nors žalos apskaičiavimas priklauso nuo prognozių, susijusių su oro eismo sumažėjimu, ieškove nepateikia jokių įrodymų, galinčių paneigti šį vertinimą. Kalbant konkrečiai, ji neginčija Komisijos padarytos prielaidos, kad laikotarpiu nuo 2020 m. kovo mėn. iki 2021 m. vasario mėn. oro eismas sumažėjo 50–60 %, palyginti su laikotarpiu nuo 2019 m. kovo mėn. iki 2020 m. vasario mėn. Ji taip pat neginčija, kad žala, kurią SAS patyrė dėl COVID-19 pandemijos, siekia bent 5 mlrd. SEK.
- 46 Šiomis aplinkybėmis ieškove nepagrįstai ginčija nagrinėjamos priemonės proporcingumą.
- 47 Ieškove taip pat tvirtina, kad Komisija neatsižvelgė nei į Norvegijos Karalystės ir Švedijos Karalystės suteiktą pagalbą, nei į pagalbą, kuri gali būti suteikta iki 2021 m. kovo mėnesio.
- 48 Šiuo klausimu pakanka pažymėti, jog, viena vertus, ginčijamame sprendime Komisija konstatavo, kad SAS patirta žala, įvertinta bent 5 mlrd. SEK suma, yra didesnė už bendras sumas, garantuojamas pagal nagrinėjamą priemonę ir pagal Švedijos Karalystės anksčiau patvirtintą pagalbos sistemą, kuria SAS galėjo pasinaudoti, t. y. 3 mlrd. SEK. Kita vertus, Komisija aiškiai nurodė visą pagalbą, kuri gali būti suteikta SAS dėl žalos, sukeltos COVID-19 pandemijos iki 2021 m. ketvirčio. Be šios Švedijos sistemos, ji, be kita ko, konkrečiai nurodė Norvegijos Karalystės patvirtintą pagalbos sistemą, kuria

SAS galėjo pasinaudoti. Taigi Danijos Karalystė įsipareigojo pareikalauti grąžinti nagrinėjama priemone suteiktą pagalbą tiek, kiek ji kartu su kitomis priemonėmis, įskaitant suteiktą užsienio valstybių valdžios institucijų, viršija faktiškai SAS patirtą žalą.

- 49 Vadinasi, ieškovė nepagrįstai teigia, kad Komisija neatsižvelgė į Norvegijos Karalystės ir Švedijos Karalystės suteiktą pagalbą ir į pagalbą, kuri galėjo būti suteikta iki 2021 m. kovo mėnesio.
- 50 Galiausiai ieškovė tvirtina, kad Komisija neatsižvelgė į konkurencinį pranašumą, atsirandantį dėl nagrinėjamos priemonės diskriminuojamojo pobūdžio.
- 51 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad vertinant pagalbos suderinamumą su vidaus rinka šios pagalbos gavėjui suteiktas pranašumas neapima galimos ekonominės naudos, kurią jis gavo pasinaudojęs šiuo pranašumu. Tokia nauda gali nesutapti su dėl minėtos pagalbos suteikiamu pranašumu arba jos gali visai nebūti, tačiau ši aplinkybė negali pateisinti kitokio šios pagalbos suderinamumo su vidaus rinka vertinimo (šiuo klausimu pagal analogiją žr. 2016 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Komisija / Aer Lingus ir Ryanair Designated Activity*, C-164/15 P ir C-165/15 P, EU:C:2016:990, 92 punktą).
- 52 Taigi reikia konstatuoti, kad, kaip matyti iš šio sprendimo 40–46 punktų, Komisija teisingai atsižvelgė į SAS nagrinėjama pagalba suteiktą pranašumą. Tačiau Komisijai negalima priekaištauti dėl to, kad ji nenustatė dėl šio pranašumo gaunamos galimos ekonominės naudos buvimo.
- 53 Tokiomis aplinkybėmis ieškovė nepagrįstai priekaištuoja Komisijai, kad neatsižvelgė į galimą konkurencinį pranašumą, atsirandantį dėl jos nurodomo diskriminuojamojo pobūdžio.
- 54 Vadinasi, ieškovės nurodytą antrąjį pagrindą reikia atmesti.

Dėl trečiojo pagrindo, grindžiamo tuo, kad Komisija pažeidė įvairias nuostatas, susijusias su Sąjungos vidaus oro susisiekimu liberalizavimu

- 55 Ieškovė tvirtina, kad Komisija pažeidė nediskriminavimo principą, laisvę teikti paslaugas ir įsisteigimo laisvę, nes nagrinėjama priemone sudaromos palankesnės sąlygos, taikomos tik Danijoje įsteigtoms įmonėms.
- 56 Komisija, Danijos Karalystė, Prancūzijos Respublika ir SAS ginčija ieškovės argumentus.
- 57 Reikia priminti, kad valstybės pagalba, kuria pažeidžiamos Sąjungos teisės nuostatos ar bendrieji principai, negali būti pripažinta suderinama su vidaus rinka (2020 m. rugsėjo 22 d. Sprendimo *Austrija / Komisija*, C-594/18 P, EU:C:2020:742, 44 punktas; šiuo klausimu taip pat žr. 2008 m. balandžio 15 d. Sprendimo *Nuova Agricast*, C-390/06, EU:C:2008:224, 50 ir 51 punktus).

Dėl nediskriminavimo principo pažeidimo

- 58 Pagal nediskriminavimo principą reikalaujama, kad panašios situacijos nebūtų vertinamos skirtingai, o skirtingos – vienodai, nebent toks vertinimas būtų objektyviai pagrįstas (2008 m. balandžio 15 d. Sprendimo *Nuova Agricast*, C-390/06, EU:C:2008:224, 66 punktas; šiuo klausimu taip pat žr. 2018 m. birželio 5 d. Sprendimo *Montero Mateos*, C-677/16, EU:C:2018:393, 49 punktą).
- 59 Skirtingas situacijas apibūdinančius elementus ir jų panašumus, be kita ko, reikia apibrėžti ir įvertinti atsižvelgiant į Sąjungos teisės akto, kuriuo nustatytas nagrinėjamas skirtumas, dalyką ir tikslą. Be to, reikia atsižvelgti į srities, kuriai nagrinėjamas aktas priklauso, principus ir tikslus (2008 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Arcelor Atlantique ir Lorraine ir kt.*, C-127/07, EU:C:2008:728, 26 punktas).

- 60 Taip pat primintina, kad pagal proporcingumo principą, kuris yra vienas iš bendrųjų Sąjungos teisės principų, reikalaujama, kad Sąjungos institucijų veiksmai neviršytų to, kas tinkama ir būtina nagrinėjamos teisės aktų teisėtiems tikslams pasiekti (1984 m. gegužės 17 d. Sprendimo *Denkavit Nederland*, 15/83, EU:C:1984:183, 25 punktas), todėl, kai galima rinktis iš kelių tinkamų priemonių, reikia taikyti mažiausiai suvaržančią, o sukelti nepatogumai neturi būti neproporcingi siekiamiems tikslams (2019 m. balandžio 30 d. Sprendimo *Italija / Taryba (Viduržemio jūros durklažuvių žvejybos kvota)*, C-611/17, EU:C:2019:332, 55 punktas).
- 61 Ieškovė tvirtina, kad ginčijamu sprendimu leidžiamas diskriminacinis požiūris, kuris nėra būtinas nagrinėjamos priemonės tikslui pasiekti, t. y. atlyginti COVID-19 pandemijos sukeltą žalą. Ji teigia, kad tikslas išsaugoti susisiekimą Danijoje, taip pat susisiekimą Skandinavijos viduje, kuris taip pat nurodytas ginčijamame sprendime, pažeidžia SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą ir jo siekiant reikia atsižvelgti į kitas oro transporto bendroves, nes joms tenka 68 % viso Danijos vidaus ir tarptautinio keleivių oro eismo. Be to, tikslas išsaugoti susisiekimą Skandinavijos viduje yra diskriminacija dėl pilietybės. Ginčijamame sprendime taikytas SAS licenciją oro susisiekimui vykdyti išdavusios valstybės narės kriterijus taip pat yra diskriminacija dėl pilietybės.
- 62 Šiuo klausimu, pirma, reikia pažymėti, kad, priešingai, nei tvirtina ieškovė, nagrinėjama priemonė siekiama iš dalies atlyginti SAS dėl COVID-19 pandemijos patirtą žalą, bet ne išsaugoti susisiekimą Danijoje ar „pasiekiamumą Skandinavijos viduje“.
- 63 Iš tiesų, viena vertus, reikia pažymėti, kad šiuo klausimu ieškovė daro nuorodą į ginčijamo sprendimo 21–26 konstatuojamąsias dalis. Šios konstatuojamosios dalys išdėstytos punkte „Pagalbos gavėjas“, kuriame tik apibūdinama nagrinėjamos pagalbos gavėja, t. y. SAS. Kita vertus, iš to sprendimo punkto „Priemonės tikslas“, visų pirma iš jame išdėstytos 5 konstatuojamosios dalies, matyti, kad nagrinėjama priemonė siekiama tik iš dalies atlyginti SAS žalą, patirtą dėl jos skrydžių atšaukimo ar jų tvarkaraščio pakeitimo nustačius kelionių apribojimus dėl COVID-19 pandemijos.
- 64 Darytina išvada, jog ieškovė taip pat nepagrįstai teigia, kad nagrinėjama priemonė buvo suteikta SAS dėl to, kad ji turi Danijos Karalystės išduotą licenciją oro susisiekimui vykdyti, kaip ji suprantama pagal 2008 m. rugsėjo 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1008/2008 dėl oro susisiekimą paslaugų teikimo Bendrijoje bendrųjų taisyklių (OL L 293, 2008, p. 3) 3 straipsnį. Iš tiesų ginčijamo sprendimo punkte „Pagalbos gavėjas“ Komisija, žinoma, konstatavo, kad SAS yra vienintelė oro transporto bendrovė, turinti Danijos Karalystės išduotą licenciją, kuri yra „itin svarbus veiksnys [šios valstybės narės] pasiekiamumui bei susisiekimui jos viduje ir iš jos“. Tačiau reikia pažymėti: kadangi nagrinėjamos priemonės tikslas nėra užtikrinti Danijos pasiekiamumą, ši Komisijos išvada negali būti aiškinama taip, kad ja siekiama pateisinti tai, kad nagrinėjama priemonė turėjo būti taikoma tik SAS.
- 65 Antra, reikia pažymėti, kad individualią pagalbą, kaip antai nagrinėjamą šioje byloje, iš esmės gauna tik viena įmonė, o ne visos kitos įmonės, įskaitant tas, kurių padėtis panaši į šios pagalbos gavėjo padėtį. Taigi dėl savo pobūdžio tokia individualia pagalba įtvirtinamas skirtingas požiūris ar net diskriminacija, kuri vis dėlto būdinga tos priemonės individualumui. Tvirtinant, kaip tai daro ieškovė, kad nagrinėjama individuali pagalba prieštarauja nediskriminavimo principui, iš esmės siekiama sistemingai ginčyti bet kokios individualios pagalbos suderinamumą su vidaus rinka vien dėl jai būdingo išimtinio, todėl ir diskriminacinio, pobūdžio, nors pagal Sąjungos teisę valstybėms narėms leidžiama teikti individualią pagalbą, jeigu tenkinamos visos SESV 107 straipsnyje numatytos sąlygos.
- 66 Beje, šiuo klausimu šio sprendimo 24 punkte pažymėta, kad, konkrečiai kalbant apie SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą, valstybės narės neprivalo atitaisyti visos ypatingo atvejo padarytos žalos, todėl ir suteikti pagalbos visiems šią žalą patyrusiems asmenims.

- 67 Trečia, reikia pažymėti, jog, atsižvelgiant į šio sprendimo 59 punkte nurodytą jurisprudenciją, ieškovė teisingai teigia, kad visas Danijoje veikiančias oro transporto bendroves paveikė apribojimai, susiję su COVID-19 pandemija, todėl visos jos, kaip ir SAS, patyrė žalą dėl jų skrydžių atšaukimo ar jų tvarkaraščio pakeitimo nustačius kelionių apribojimus dėl COVID-19 pandemijos.
- 68 Vis dėlto darant prielaidą, kad, kaip teigia ieškovė, skirtingas požiūris, įtvirtintas nagrinėjama priemone, kiek ji taikoma tik SAS, gali būti prilyginamas diskriminacijai, reikia patikrinti, ar jis pateisinamas teisėtu tikslu ir yra būtinas, tinkamas ir proporcingas siekiant to tikslo (žr. šio sprendimo 58 ir 60 punktus). Be to, kadangi ieškovė nurodo SESV 18 straipsnį, reikia pažymėti, kad pagal šią nuostatą Sutarčių taikymo srityje, „nepažeidžiant jose esančių specialių nuostatų“, draudžiama bet kokia diskriminacija dėl pilietybės. Taigi reikia patikrinti, ar toks skirtingas vertinimas leidžiamas atsižvelgiant į SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą, kuris yra ginčijamo sprendimo teisinis pagrindas. Šis patikrinimas reiškia, kad, viena vertus, nagrinėjamos priemonės tikslas atitinka šioje nuostatoje numatytus reikalavimus ir, kita vertus, nagrinėjamos priemonės skyrimo tvarka, t. y. šiuo atveju tai, kad ji taikoma tik SAS, turi sudaryti sąlygas pasiekti šį tikslą ir neviršyti to, kas būtina jam pasiekti.
- 69 Kalbant apie nagrinėjamos priemonės tikslą, pažymėtina, jog ieškovė neginčija, kad žalos, patirtos dėl oro transporto bendrovės skrydžių atšaukimo ar jų tvarkaraščio pakeitimo nustačius kelionių apribojimus dėl COVID-19 pandemijos, kompensavimas sudaro sąlygas atitaisyti šios pandemijos sukeltą žalą. Kaip nurodyta šio sprendimo 19 punkte, ieškovė taip pat neginčija to, kad COVID-19 pandemija yra ypatingas įvykis, kaip jis suprantamas pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą.
- 70 Dėl nagrinėjamos priemonės skyrimo tvarkos Komisija ginčijamame sprendime pažymėjo, kad SAS veikla, kuri daugiausia vykdoma Danijoje, Švedijoje ir Norvegijoje, sudaro du trečdalius oro eismo Skandinavijos viduje, 33 % Kopenhagos (Danija) oro uosto eismo, 32 % viso vietinio ir tarptautinio eismo Danijoje ir 40 % Danijos vietinio susisiekimo. Pati ieškovė pripažįsta, kad „[r]inkos dalis yra priimtinas oro transporto bendrovių patirtos žalos rodiklis“.
- 71 Vis dėlto ieškovė teigia, kad tokia aplinkybė neleidžia pateisinti iš nagrinėjamos priemonės kylančio skirtingo požiūrio. Iš tiesų ji teigia, kad šis skirtingas požiūris nėra proporcingas, nes pagal šią priemonę SAS suteikiama visa pagalba COVID-19 pandemijos padarytai žalai atitaisyti, nors SAS patyrė mažiau nei 35 % šios žalos.
- 72 Šiuo klausimu iš ginčijamo sprendimo matyti, kad dėl SAS užimamų didesnių rinkos dalių su COVID-19 pandemija susiję apribojimai šią bendrovę paveikė labiau nei kitas Danijoje veikiančias oro transporto bendroves. Be to, tai patvirtina ieškinio A.3.2 priede pateikti duomenys, iš kurių matyti, kad SAS užima didžiausią rinkos dalį Danijoje – 34 % ir kad ši rinkos dalis yra gerokai didesnė už artimiausios konkurentės ir ieškovės, kurios atitinkamai užima tik 18 % ir 9 % rinkos dalies.
- 73 Be to, iš šio sprendimo 70 punkte nurodytų duomenų konkrečiai matyti, kad šie apribojimai SAS paveikė proporcingai gerokai labiau nei ieškovę, kuri, kaip matyti iš ieškinio A.3.2 priedo, skirtingai nuo SAS, tik nežymią savo veiklos dalį vykdo iš Danijos ir į šią valstybę, o SAS ši dalis yra daug didesnė.
- 74 Taigi reikia konstatuoti, kad SAS palankus skirtingas požiūris yra tinkamas siekiant atitaisyti dėl šių apribojimų atsiradusią žalą ir, remiantis šio sprendimo 40–49 punktuose jau nurodytais motyvais, neviršija to, kas būtina šiam tikslui pasiekti.
- 75 Be to, ieškovė neįrodė, kad, atsižvelgiant į šio sprendimo 43 punkte nurodytą nedidelę nagrinėjamos priemonės sumą, palyginti su šio sprendimo 31 punkte nurodytu SAS patirtos žalos įvertinimu, minėtą sumą paskirsčius visoms Danijoje veikiančioms oro transporto bendrovėms, ta priemonė nebūtų praradusi veiksmingumo.
- 76 Darytina išvada, kad buvo pateisinama nagrinėjamos priemonės naudą suteikti tik SAS ir kad nagrinėjama priemone nepažeidžiamas nediskriminavimo principas.

Dėl įsisteigimo laisvės ir laisvės teikti paslaugas pažeidimo

- 77 Reikia priminti, jog, viena vertus, SESV nuostatos dėl įsisteigimo laisvės skirtos tam, kad užtikrintų naudojimąsi priimančiojoje valstybėje narėje tomis pačiomis kaip ir nacionalinių subjektų teisėmis (žr. 2015 m. spalio 6 d. Sprendimo *Finanzamt Linz*, C-66/14, EU:C:2015:661, 26 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 78 Kita vertus, laisvė teikti paslaugas draudžia taikyti bet koki nacionalinės teisės aktą, dėl kurio teikti paslaugas tarp valstybių narių tampa sudėtingiau nei vienos valstybės narės teritorijoje, nepaisant to, ar yra diskriminacija dėl pilietybės arba gyvenamosios vietos (šiuo klausimu žr. 2003 m. vasario 6 d. Sprendimo *Stylianakis*, C-92/01, EU:C:2003:72, 25 punktą). Tačiau reikia konstatuoti, kad pagal SESV 58 straipsnio 1 dalį laisvę teikti paslaugas transporto srityje reglamentuoja transportui skirtos antraštinės dalies, t. y. SESV VI antraštinės dalies, nuostatos. Taigi pirminėje teisėje laisvei teikti paslaugas transporto srityje nustatyta speciali teisinė tvarka (2014 m. kovo 18 d. Sprendimo *International Jet Management*, C-628/11, EU:C:2014:171, 36 punktas). Todėl SESV 56 straipsnis, kuriame įtvirtinta laisvė teikti paslaugas, netaikomas oro transporto srityje (2011 m. sausio 25 d. Sprendimo *Neukirchinger*, C-382/08, EU:C:2011:27, 22 punktas).
- 79 Dėl to oro susisiekimo paslaugų liberalizavimo priemonių galima imtis tik SESV 100 straipsnio 2 dalies pagrindu (2014 m. kovo 18 d. Sprendimo *International Jet Management*, C-628/11, EU:C:2014:171, 38 punktas). Kaip teisingai pažymėjo ieškovė, Sąjungos teisės aktų leidėjas, remdamasis minėta nuostata, priėmė Reglamentą Nr. 1008/2008, kuriuo būtent siekiama nustatyti laisvės teikti paslaugas principo taikymo oro transporto sektoriuje sąlygas (pagal analogiją žr. 2003 m. vasario 6 d. Sprendimo *Stylianakis*, C-92/01, EU:C:2003:72, 23 ir 24 punktus).
- 80 Šiuo atveju reikia pažymėti, jog ieškovė iš esmės tvirtina, kad nagrinėjama priemonė dėl jos diskriminuojamojo pobūdžio yra įsisteigimo laisvės ir laisvės teikti paslaugas kliūtis.
- 81 Nors nagrinėjama priemonė iš tiesų susijusi su individualia pagalba, kuri suteikiama tik SAS, ieškovė neįrodo, kaip dėl šio išimtinio pobūdžio gali būti atgrasyta nuo įsisteigimo Danijoje arba paslaugų teikimo iš šios šalies ir į ją. Ieškovė, be kita ko, nenurodė faktinių ar teisinių aplinkybių, dėl kurių ši priemonė turėtų ribojamąjį poveikį, viršijantį tas priemones, dėl kurių atsirado SESV 107 straipsnio 1 dalyje nustatytas draudimas, tačiau kurios, kaip buvo nuspręsta šio sprendimo 58–76 punktuose, vis dėlto yra būtinos ir proporcingos ypatingo įvykio, koks yra COVID-19 pandemija, SAS sukeltai žalai atitaisyti, vadovaujantis SESV 107 straipsnio 2 dalies b punkte numatytais reikalavimais.
- 82 Taigi nagrinėjama priemonė negali būti įsisteigimo laisvės ar laisvės teikti paslaugas kliūtis. Darytina išvada, kad ieškovė nepagrįstai priekaištuoja Komisijai, kad neišnagrinėjo šios priemonės suderinamumo su įsisteigimo laisve ir laisve teikti paslaugas.
- 83 Tokiomis aplinkybėmis reikia atmesti ieškovės nurodytą trečiąjį pagrindą.

Dėl ketvirtojo pagrindo, grindžiamo tuo, kad Komisija pažeidė ieškovės procesines teises, kai nepaisydama didelių sunkumų, atsisakė pradėti oficialią tyrimo procedūrą

- 84 Ieškovė tvirtina, kad Komisijos atliktas tyrimas buvo nepakankamas, be kita ko, kiek tai susiję su nagrinėjamos priemonės proporcingumu ir jos suderinamumu su nediskriminavimo principu bei principais, susijusiais su laisve teikti paslaugas ir įsisteigimo laisve. Šio tyrimo nepakankamumas rodo, kad buvo didelių sunkumų, dėl kurių Komisija turėjo pradėti formalią tyrimo procedūrą, sudaryti sąlygas ieškovei pateikti pastabas ir taip daryti įtaką minėtam tyrimui.
- 85 Komisija, Danijos Karalystė, Prancūzijos Respublika ir SAS ginčija ieškovės argumentus.

- 86 Reikia pažymėti, kad, kaip iš esmės teigia Komisija, ieškovės nurodytas ketvirtasis pagrindas iš tikrųjų yra papildomas, skirtas tam atvejui, jei Bendrasis Teismas nenagrinėtų paties pagalbos vertinimo pagrįstumo. Iš tiesų iš suformuotos jurisprudencijos matyti, kad tokiu pagrindu siekiama leisti suinteresuotajai šaliai pateikti ieškinį, remiantis šiuo statusu, ir jis būtų priimtinas pagal SESV 263 straipsnį, nors kitu atveju būtų atmestas (šiuo klausimu žr. 2011 m. gegužės 24 d. Sprendimo *Komisija / Kronoply ir Kronotex*, C-83/09 P, EU:C:2011:341, 48 punktą ir 2011 m. spalio 27 d. Sprendimo *Austrija / Scheucher-Fleisch ir kt.*, C-47/10 P, EU:C:2011:698, 44 punktą). Bendrasis Teismas išnagrinėjo tris pirmuosius ieškinio pagrindus, susijusius su pačios pagalbos vertinimo pagrįstumu, todėl šis pagrindas netenka juo siekiamo tikslo.
- 87 Be to, reikia konstatuoti, kad šio pagrindo turinys nėra savarankiškas. Iš tiesų, kiek tai susiję su tokiu ieškinio pagrindu, ieškovas, siekdamas, kad būtų apsaugotos procesinės teisės, kurias jis turi per oficialią tyrimo procedūrą, gali remtis tik tokiais pagrindais, kuriais galima įrodyti, kad, vertinant informaciją ir įrodymus, Komisijos turimus arba galimus turėti preliminariu priemonės, apie kurią pranešta, tyrimo etapu, turėjo kilti abejonių dėl jos suderinamumo su vidaus rinka (šiuo klausimu žr. 2008 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Régie Networks*, C-333/07, EU:C:2008:764, 81 punktą; 2009 m. liepos 9 d. Sprendimo *3F / Komisija*, C-319/07 P, EU:C:2009:435, 35 punktą ir 2011 m. gegužės 24 d. Sprendimo *Komisija / Kronoply ir Kronotex*, C-83/09 P, EU:C:2011:341, 59 punktą), pavyzdžiui, dėl per preliminarų tyrimo etapą Komisijos atlikto tyrimo nepakankamo ar neišsamaus pobūdžio arba trečiųjų šalių skundų. Reikia pažymėti, kad nurodant ketvirtąjį pagrindą glaustai pakartojami pirmajame ir trečiajame pagrinduose pateikti argumentai, nenurodant konkrečių įrodymų, susijusių su galimais dideliais sunkumais.
- 88 Dėl šių priežasčių reikia konstatuoti: kadangi Bendrasis Teismas išnagrinėjo minėtus pagrindus iš esmės, nereikia nagrinėti šio pagrindo pagrįstumo.

Dėl penktojo pagrindo, grindžiamo tuo, kad Komisija pažeidė SESV 296 straipsnio antrą pastraipą

- 89 Ieškovė tvirtina, kad Komisija pažeidė SESV 296 straipsnio antrą pastraipą, nes nepaaiškino, kaip nustatė nagrinėjamos priemonės dydį, neįvertino SAS suteikto konkurencinio pranašumo bei COVID-19 pandemijos padarytos žalos ir nepatikrino, ar ši priemonė atitinka nediskriminavimo principą ir principus, susijusius su laisve teikti paslaugas ir įsisteigimo laisve. Taigi Komisijos argumentų arba nėra, arba jie tautologiniai ir priešaringi.
- 90 Per teismo posėdį ieškovė pridūrė, kad šioje byloje nagrinėjamas ypatingas įvykis, kaip jis suprantamas pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą, nebuvo aiškiai nurodytas ginčijamame sprendime. Ji teigė, kad ginčijamame sprendime nurodyti kelionių apribojimai buvo panaikinti laikotarpiu nuo 2020 m. birželio mėn. vidurio iki liepos mėn. pradžios, o Danijos Karalystės preliminariai įvertinta žala atitinka „papildomos vertės praradimą“ laikotarpiu nuo 2019–2020 m. iki 2020–2021 m.
- 91 Komisija, Danijos Karalystė, Prancūzijos Respublika ir SAS ginčija ieškovės argumentus.
- 92 Šiuo klausimu reikia priminti, kad SESV 296 straipsnio antroje pastraipoje reikalaujamas motyvavimas turi atitikti atitinkamo akto pobūdį ir aiškiai bei nedviprasmiškai atskleisti aktą priėmusios institucijos argumentus, kad suinteresuotieji asmenys galėtų sužinoti patvirtintą priemonę pagrindžiančius motyvus, o kompetentingas teismas – vykdyti jos kontrolę. Reikalavimas motyvuoti turi būti vertinamas atsižvelgiant į bylos aplinkybes, t. y. į akto turinį, nurodytų priežasčių pobūdį ir asmenų, kuriems aktas skirtas, ar kitų asmenų, kurie konkrečiai ir tiesiogiai su juo susiję, suinteresuotumą gauti paaiškinimus. Nereikalaujama, kad motyvuojant būtų nurodytos visos svarbios faktinės ir teisinės aplinkybės, nes nustatant, ar akto motyvavimas atitinka SESV 296 straipsnio 2 dalyje numatytus reikalavimus, turi būti atsižvelgiama ne tik į jo tekstą, bet ir priėmimo aplinkybes bei visas atitinkamą sritį reglamentuojančias teisės normas (1998 m. balandžio 2 d. Sprendimo *Komisija / Sytraval ir Brink's*

France, C-367/95 P, EU:C:1998:154, 63 punktas; 2004 m. birželio 22 d. Sprendimo *Portugalija / Komisija*, C-42/01, EU:C:2004:379, 66 punktas ir 2008 m. balandžio 15 d. Sprendimo *Nuova Agricast*, C-390/06, EU:C:2008:224, 79 punktas).

- 93 Šiuo atveju, kalbant apie nagrinėjamo akto pobūdį, pažymėtina, kad ginčijamas sprendimas priimtas pabaigus SESV 108 straipsnio 3 dalyje nustatytą pirminį pagalbos patikrinimo etapą, kurio tikslas yra tik leisti Komisijai susidaryti pirmąją nuomonę apie dalinį ar visišką atitinkamos pagalbos suderinamumą su vidaus rinka, dar nepradėjus to straipsnio 2 dalyje numatytos formalios tyrimo procedūros, skirtos tam, kad Komisijai būtų sudarytos sąlygos gauti išsamią informaciją apie visus su šia pagalba susijusius duomenis.
- 94 Tokiame per trumpą terminą priimame sprendime turi būti nurodytos priežastys, dėl kurių Komisija mano, kad nėra didelių atitinkamos pagalbos suderinamumo su vidaus rinka vertinimo sunkumų (2008 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Régie Networks*, C-333/07, EU:C:2008:764, 65 punktas).
- 95 Šiuo klausimu, pirma, dėl konkurencinio pranašumo vertės ir pagalbos dydžio reikia pažymėti, jog ginčijamame sprendime Komisija paaiškino, kad Danijos Karalystė negalėjo nustatyti nagrinėjamos priemonės dydžio, nes to sprendimo priėmimo dieną SAS dar nebuvo suderėjusi dėl atnaujinamosios kredito linijos pasinaudodama šia priemone. Vis dėlto, kaip nurodyta šio sprendimo 43 punkte, ji įvertino, kokia norma jai būtų buvusi nustatyta, nesant minėtos priemonės. Be to, ji įvertino ir šios priemonės suderinamumą su vidaus rinka, atsižvelgdama į jos nominaliąją vertę.
- 96 Be to, kiek ieškovė nurodo konkurencinį pranašumą, atsirandantį dėl nagrinėjamos priemonės diskriminuojamojo pobūdžio, pakanka konstatuoti, jog, kaip matyti iš šio sprendimo 52 punkto, Komisija neturėjo atsižvelgti į tokį pranašumą, kad įvertintų šios priemonės suderinamumą su vidaus rinka, todėl ji to taip pat neturėjo nurodyti ginčijamame sprendime.
- 97 Galiausiai Komisija, viena vertus, įvertino SAS patirtą žalą nuo 5 iki 15 mlrd. SEK ir, kita vertus, nurodė šio sprendimo 35 punkte primintus aspektus, į kuriuos reikia atsižvelgti Danijos Karalystei apskaičiuojant šią žalą.
- 98 Antra, kalbant apie nediskriminavimo principą ir principus, susijusius su laisve teikti paslaugas ir įsisteigimo laisve, reikia priminti, kad jei, viena vertus, asmenų, kuriems skirtas aktas, ir, kita vertus, kitų ūkio subjektų, kuriems jis netaikomas, padėtis yra panaši, aktą priėmusi Sąjungos institucija, nurodydama konkrečius motyvus, turi paaiškinti, kodėl taip įtvirtintas skirtingas vertinimas yra objektyviai pateisinamas (2008 m. balandžio 15 d. Sprendimo *Nuova Agricast*, C-390/06, EU:C:2008:224, 82 punktas). Vis dėlto nagrinėjamu atveju reikia konstatuoti, jog ginčijamame sprendime išdėstytos šio sprendimo 70 punkte nurodytos aplinkybės, kuriomis remiantis galima suprasti priežastį, dėl kurios Komisija konstatavo, kad SAS pagrįstai yra vienintelė įmonė, galinti pasinaudoti nagrinėjama priemone.
- 99 Trečia, kalbant apie šioje byloje nagrinėjamą ypatingą įvykį, reikia pažymėti, jog, kaip nurodyta šio sprendimo 19 punkte ir kaip matyti iš ginčijamo sprendimo 51–56 konstatuojamųjų dalių, Komisija konstatavo, kad COVID-19 pandemija yra toks įvykis.
- 100 Be to, nors ginčijamo sprendimo 3 konstatuojamojoje dalyje iš tiesų konkrečiai paminėti apribojimai ir rekomendacijos dėl kelionių, kuriuos 2020 m. balandžio ir gegužės mėn. patvirtino Danijos Karalystė, Švedijos Karalystė ir Norvegijos Karalystė, reikia pažymėti, viena vertus, kad to sprendimo 5 konstatuojamojoje dalyje nurodytas nagrinėjamos priemonės tikslas yra iš dalies kompensuoti SAS žalą, patirtą dėl jos skrydžių atšaukimo ar jų tvarkaraščio pakeitimo nustačius kelionių apribojimus dėl COVID-19 pandemijos, tačiau tie apribojimai nebuvo aiškiai nurodyti. Todėl iš ginčijamo sprendimo nematyti, kad SAS nuostoliai apsiriboja žala, patirta dėl ginčijamo sprendimo 3 dalyje nurodytų apribojimų, o ne dėl galimų apribojimų, kurie taip pat galėjo būti nustatyti atsižvelgiant į COVID-19 pandemiją po minėto sprendimo priėmimo. Kita vertus, reikia konstatuoti, jog ginčijamame sprendime

neatmetama galimybė, kad to sprendimo 3 konstatuojamojoje dalyje nurodyti apribojimai gali daryti poveikį oro eismui net ir juos panaikinus, atsižvelgiant į šio sprendimo 31 punkte primintas Komisijos prognozes. Todėl reikia pažymėti, jog nebuvo prieštaringa konstatuoti, kad žala, kurią patyrė SAS, kilo dėl kelionių apribojimų dėl COVID-19 pandemijos ir kad ši žala galėjo atsirasti iki 2021 m.

- 101 Darytina išvada, kad ginčijamas sprendimas yra pakankamai motyvuotas, todėl reikia atmesti ieškovės nurodytą penktąjį pagrindą.
- 102 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad visas ieškinys turi būti atmetas, ir nėra reikalo priimti sprendimo dėl jo priimtimumo.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 103 Pagal Procedūros reglamento 134 straipsnio 1 dalį iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi ieškovė pralaimėjo bylą, ji turi padengti savo ir Komisijos bylinėjimosi išlaidas pagal šios reikalavimus, įskaitant išlaidas, susijusias su prašymu užtikrinti konfidencialumą.
- 104 Danijos Karalystė ir Prancūzijos Respublika padengia savo bylinėjimosi išlaidas pagal Procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį.
- 105 SAS padengia savo bylinėjimosi išlaidas pagal Procedūros reglamento 138 straipsnio 3 dalį.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (dešimtoji išplėstinė kolegija)

nusprendžia:

- 1. Atmesti ieškinį.**
- 2. *Ryanair DAC* padengia savo ir Europos Komisijos patirtas bylinėjimosi išlaidas, įskaitant išlaidas, susijusias su prašymu užtikrinti konfidencialumą.**
- 3. Danijos Karalystė, Prancūzijos Respublika ir SAS AB padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

Van der Woude

Kornezov

Buttigieg

Kowalik-Bańczyk

Hesse

Paskelbta 2021 m. balandžio 14 d. viešame teismo posėdyje Liuksemburge.

Parašai.